

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.

Ser.

1428

Title: *Puran Saugroha*

later

1428

In Complete

C	:		:	Title
	:	Puran	:	Sangraha
	:		:	Author
	:		:	Editor
Slc	:		:	Year, Vols.
	:		:	Publisher
1428	:		:	Remarks

श्रीगणेशाय नमः अथ रुद्राक्षधारणं विनामंत्रेण यो धत्ते रुद्राक्षं भुवि मानवाः स याति नरकान् चोरा न्यावदिंश्चानुदर्शय १ पं
 चामृतं पंचगव्यं स्नानकाष्ठं प्रयोजयेत् रुद्राक्षस्य प्रतिष्ठायां मंत्रं वाक्ष्यते तथा २ च्यवकादिमंत्रं च तथा तत्र प्रयोजनं प्राप्तादेनेवमं
 त्रेण रुद्राक्षं धारयेत्सह ३ शिखरे निशि रसि धार्यं कर्तेतु रुद्रेण च अचोरेण गच्छेत् धार्यं मधोरेण धरेद्दृदि ४ अचोरे वीजमुच्यते
 नहं सौ नेवतु धारयेत् ध्योमयो मापीति मंत्रेण धारयेद्वा रमा किका ५ प्रह्लाभिर्धारयेन्मंत्रेस्त्रिमावाप च सप्त च प्राप्तादेनेवमं त्रे
 ण रुद्राक्षं सर्व एवादि ६ यदा अचोरके अचोरतरुं ॐ श्री क्रीं नमस्तै रुद्र रूपं कौत्वाहा अनेनाभि मंत्रं धारयेत् अशुविधा
 रयेन्मर्त्यः सौत्वापुश्च भवेदिह मृतश्च नरकं यां तियावदावद्वतारकं ७ आसीनो वा निषण्णः स नृत्याभ्युपवै न पिस्पृशन् जिघ्र
 क्षन् पितृणां च भ्रमं प्रलपन् अपि संततं ८ कुर्वन् पित्र्यागच्छन् विस्मृतं न पिमानवः रुद्राक्षं धारयेत् देव पापैः सर्वैर्निर्लिप्यते रुद्राक्षधारी
 धुक् धौ रुद्र एव न संशयः ९ इति धर्मरहस्ये रुद्राक्षधारणविधिः समाप्तः १० अभक्तौ वा पिभक्तौ वा नीचीनी च तरोपि वा
 रुद्राक्षं धारयेद्यस्तु मुच्यते सर्व पापकैः १ रुद्राक्षं धारणं पुण्यं केन वा सह शंभवेत् सदा व्रतमिदं प्राहुर्मुनयस्तत्त्वदर्शिनिः २
 सहस्रं धारयेद्यस्तु रुद्राक्षं च धृतव्रतः तं नमस्ति रुद्राक्षं वेधितारुद्रस्तथैव सः ३ अभावे तु सहस्राणी वा क्रोशोऽशोऽशोऽशो ए
 कं शिखायां करयोर्द्विदशं द्वादशौ वतु ४ द्वात्रिंशत्कंठे दशौ वतु चत्वारिंशच्च मस्तके एकैकं कर्णयोः षड् द्वाभ्यां ह्येतदंशौ ५
 यो धारयति रुद्राक्षान् द्रवत्सोऽपि स जयते मुक्ता प्रदानं स्फटिको रोप्य वेदार्थकं यजेत् ६ समेतान् धारयेद्यस्तु रुद्राक्षान् स शिवो
 भवेत् केवलान् वापि रुद्राक्षान् ध्यात्वा विभर्ति यः ७ तं न स्पृशंति पापानि तामोसीद विभावसुः रुद्राक्षमालया जहो मंत्रो
 नंतकं प्रदः ८ रुद्राक्षान् मस्तके कृत्वा भवेद्यः सुसमाहितः सर्वपापविनिर्मुक्तः शिवस्य दायितो भवेत् ९ रुद्राक्षमालया जहो सह
 स्वंपरिकीर्तिताः यस्यांगेनातिरुद्राक्षान् एकापि बुद्धिपुण्यदः तस्य जन्म निरर्थं स्यात् त्रिषु रहितं याद रुद्राक्षं मस्तके कृत्वा
 शिरस्तानं करोति यः ११ गया स्नानं फलं तस्य जायते नान्यथा शयः रुद्राक्षं जयेद्यस्तु मधो तोया सिचि च न १२ यत्फलं लिङ्ग
 पूजायास्तदेवा त्रिनिश्चितं एकवक्त्राः पंचवक्त्रा एका दशमुख्या १३ चतुर्दशमुख्या केचिद्रुद्राक्षालोकं पूजिताः भ
 क्ता संपूजितो भवत्य रुद्राक्षः शंकरात्मकः १४ दक्षिणं वापि कुरुते राजराजसमं श्रेयं रुद्राक्षान्कंठे देशे दानं परिमितजम्

लकेविंशतिद्वेषदृष्टकर्णप्रदेशेकुरमुगुलगतोद्दृष्टद्वेषैव बाहोःरिदोःकलाभिःपृथगपिगणितावेकमेकंशिरायावसस्यदधि
 कयःकलयनिवशेतसेत्यनीलकण्ठः १५ इतिप्रस्ताउपुष्पणकद्राक्षधारणसमाप्तम् ॥ श्रीकलंकमन्त्रानाथप्रणाम्यजगताप्रभु
 म्। वक्ष्येग्रंथान्बहुदृष्ट्वासाकग्रामस्यलक्षण १ कलंकगुरुडायोक्तंअमणानारदायनोसाकग्रामशिलासोदाग्राह्याग्राह्यफलं तथा
 २ दारमानंतथाक्षेत्रमूर्तिनालक्षणं तथा। मत्स्यादिसर्वमूर्तिवक्ष्याम्यस्याहनुष्य ३ गंडकाश्चोत्तरेतीरगिरिजस्यदक्षिणे। क्षेत्रं
 मुविस्तुनिधिममक्षेत्रात्तमोत्तमं ४ योजनद्वयशमितं बहुतीर्थसमाकुली तत्रचक्रनरीनामतीर्थविष्णु विनिर्मितं ५ तक्षेत्रक्षेत्रम
 हाश्रुगममप्रीतिकरं सुरा। तत्रायगभिर्तस्तत्रपाषाणश्चरुगेश्वर ६ मात्रिकाविह्विताश्चैवततोवधरणी तकोपर्वतस्त्रभवेत्त्रुम
 स्तकेषुष्टवव ७ एवंक्षेत्रस्यमाहोमगपस्याहयस्तथा। नारायणमविपक्षप्रकिं विनालनिवासिनः ८ चक्रनयुक्तेरेगतेलिभतेपु
 ण्यमुत्तमं शालग्रामशिलास्तत्रनानामूर्तिसिमान्विता ९ प्लवनीया प्रयत्नेनचतुर्वर्गफलाप्तये हिरण्यवज्रकीटनन्यमितं चक्रमु
 त्तमं १० जलपयादिभेदेनचक्रं बहुविधं स्मृतं मूर्तिर्विष्णुविधाज्ञेयाजलजास्तेरजास्तथा ११ जलेस्त्रीकोसत्रंस्निग्धं तदस्त्रं पुरु
 षं स्मृती मूर्तिः पुष्टिदाग्निधामोक्षदपुरुषास्मृताः १२ ब्रह्मउवाच श्यामकलतथापीलुश्चेत्तारकातुकापिता। अतिरक्ता
 धूमवणा विवर्णमधुपिङ्गा १३ वज्रवर्णकिलंकान्तरथासंदिग्धवर्णिनी। पांडुराराजवर्णविभक्तश्चपरतः शिला १४ लोहिता
 नीलवर्णा चक्रेयो नानाविधाशिला इत्यादिवर्णभेदेन फलं तस्याः क्रमेण १५ फलाफले कलवर्णस्तथापीतप्रजकस्यभुभ
 प्रदानीलालक्ष्मीप्रदं नित्यं श्यामपुत्रप्रवर्धनं १६ पांडुरादारहास्वित्वा लोहितामोक्षप्रदायिनी। रक्ता राजकरी क्रेयामधुशत्रुविना
 शिनी १७ सुखदं वज्रवर्णविभक्तमोक्षप्रदायिनी। विंगलाधेनुर्हृदिस्यादित्येवं लक्षणं भवेत् १८ शुद्धस्त्रं शीतलांगं वज्रमुन्म
 तमस्तकां वामचक्रं मध्यचक्रं चारुचक्रं सुगदं १९ वनमालाध्वं हतं वदमनं कमलादिमत् एतग्राह्यविशेषेण साधकस्य भुभप्र
 दा। तस्य फलं। स्निग्धं श्रियप्रदं नित्यं स्त्रस्मिद्व्यफलं तथा। सतीषदशीतलांगं हतं सिद्धिप्रदमकं २१ वामचक्रं मध्यचक्रं पुत्रपोत्रादि
 हृदि। कीर्तिप्रदं चारुचक्रं मध्यचक्रं सुगदं २२ वनमालाधुतं वापिदारसोभाग्यदायकं वनाननं भुक्तिकरं वाचाकोशालदा
 यकं २३ पद्मादिमुक्तं लोभाग्य धान्यधेनुफलप्रदं। नक्षत्रं नक्षत्री भिन्नं नातिलसंनक्षत्रं २४ स्त्रियासनधुतं वापि राजप्रा

गापवर्गकं चक्रैस्तकेवलेयुक्तं पंचभिः समांलंकृतं २५ अधग्राह्याप्रवक्ष्यामिसालग्रामशिलागता नृकराळं विकराळं चतिर्यवै चक्रं विदिष्म
 रवं। पृथुचक्रं चोर्ध्वचक्रं मध्यः पार्श्वशिखेमुखं २६ वक्रं तु उवधश्चक्रमचक्रं वक्रचक्रं। मध्यचक्रं भुजचक्रं तथा विषमचक्रं। अथ अनुक्तं
 वक्रचक्रं पादचक्रं निवर्णकं २७ धूम्रातिरिक्ता कपिला कलंकामधुपिङ्गला संदिग्धवर्णस्फुटितं मन्त्रोच्चं बुद्धिदं तथा २८ अंतःस्फ
 रितभ्रमं वदुर्निश्चयस्तथा। अतिस्फुल्लमतिस्त्र्यं तः सलिलधारणा। त्रिकोणं बहुरेखां विह्वली नं वला सनी। अधमुन्नतमुच्छिन्नं
 गधृष्टं चतुर्षु २९ छिद्रासनं वक्रछिद्रं स्कोटमहिरवां छित्तं। वज्रनीयाः पूजनीयानि च। मस्तेन हस्यते ३० इति लक्षणवर्गः तस्य
 फलम् ॥ कलाकं कुलनाश्याधिकं शकमरिप्रदं। कार्यविप्रकर्षं तिपी कृषिवं चतुर्षु शकं ३१ अनुष्टिदं स्फुल्लवक्रं मध्यमुच्छिन्नं वक्रमुत्तं।
 अधोवक्रं पार्श्ववक्रं क्षयरोगविधायकं ३२ शिरोवक्रं पुत्रदक्षिणतिबंधकमीरितः। सुखप्रदं वक्रं तु उवधश्चक्रमचक्रं ३३ अवक्रं
 सवस्त्रं च वक्रं वक्रं भवति ३ पापघ्नं भुजचक्रं वक्रं यदभयचक्रं विपदचक्रं विषमवक्रं चक्रं कुलक्षयं। पार्श्ववर्णमध्यमस्यादितिसंदि
 गधवर्णिनी ३४ स्फुटितपुत्रनाशं च भुजचक्रं नाशनी। आस्थानभगदं मन्त्रं दुरितेशानं स्मृतं। स्त्रुपापहं चक्रं पतिप्रसयादिवर्णं कु
 लनाशनी। अधर्मिधुमवर्णमिति रक्तं वरानंदं। कपिला पद्मिहानि स्यात्कलं कास्यकाविणी। मध्यं चक्रं विमर्शविमर्शितं स्फुल्लं धेनापहं ३५
 अतिस्त्रुस्वमशुजाहं त्रिकोणं धुनाशनी वक्रुरेखा कितं दद्यात्सलं राजसंनिधौ ३६ अविश्वं चक्रं धुतं स्थाननाशं वला सनी। कुले हृदि
 विनाशस्यादधमुन्नतमीरितं ३७ विनश्वरमथोच्छिन्नं धुतं लुप्तं यदं उदगादायकं नृशं छिद्रं चतुर्षु रागदं ३८ पेशरं च वक्रं छिद्रं स्कोट
 मापुष्पनाशनी इति लक्षणवर्गः त्रैलोक्यं दारमानंतथा अतः ३९ वनं सत्रं च भुजचक्रं अतः माध्यामधुना भागत्रयं कनीयं स्यात्। दारमानं
 स्त्रुलक्षणम् ४० क्षेत्रलक्षणम् नारद उवाच क्षेत्रं तु निविधौ चक्रं मूर्तिवर्णितं तथा। मिश्रलक्षणं तत्रैति विज्ञातव्या विवक्षणे ॥
 ४१ वामनामधुतस्याधुतं धरीणां तु वामनं क्षेत्रं वारुहं मूर्तिस्तथा धरां वारुहं प्रदं ४२ हयचक्रं वस्यवारा हं लक्ष्मी क्षेत्रं मया विवा। क्षेत्रं
 नारायणं क्षेत्रं मय्येकां कदा वं ४३ क्षेत्रं वारुहं मूर्तिस्तथा कपिला नारसिंहस्तथा वामनं तत्तत्सिप्रभं वा सुदेवसितं कुर्ये चक्रं संकषणी रक्तं
 स्मृतं ४४ रामोदरं तु नीलाभमनिकुदं तत्रैव च। श्यामं नीलाभं यो ज्ञेयं कलवर्णं तु वेलं ४५ वक्रवर्णमनं तत्रैव श्रीधरं पीतं उच्यते। लक्ष
 णांतरयोगेन तत्रैव मुद्रादं ५१ अनेकमूर्तयः संनितं तल्लक्षणं लक्षिनाः। वेलं लक्ष्यं विशेषेण ज्ञातुं शक्यं नवैकतो वार्णितपाद्ये
 यवेः प्रमाणफलं लक्षणेः हस्तेदविभेदेऽप्येदं केपा विदुः यतः ५३ यथा यथा कशिलास्तथा फलाधिक्यं तथा तथा। क्षीरवातं कुले
 वीपसालग्रामं निवेशयेत् ५४ दद्यादधिक्यं तयोः किं विदुः। यादुदिमानं नृ। तथा मूर्तिप्रवक्ष्यामिसाकग्रामशिलागता नृम

तस्याद्याः केवावांश्च हयास्यः कपिलस्तथा। यकोदक्षः शिंशुमारो मुकुंदो हंस एव च ५५ परमहंसश्चैकुंठो पुंडरीकाक्ष एव च। लक्ष्मीप
 तिदेवदेवो वटपत्रशयस्तथा ५६ विश्वंबरो विश्वरूपांगरुद्धश्च जलेश्वरः। त्रिबलधरश्चैव सत्यवीरश्च वास्तथा ५७ अमृताहारिणिश्च
 क्रपाणिर्नारायणस्तथा। वक्रतुपापारिजातहरः सुदर्पणस्तथा ५८ जगद्योनिस्तथानंतः कल्लूरामो नरस्तथा नरनारायणश्चैव स
 व्याघ्रयोगमूर्तयः ५९ त्रिकुटिहरिश्च रश्मिहरः शंकरपूर्वकः। नारायणस्त्वयं भूश्च परमेश्वरश्चैव त्रुमुखः ६० पितृमहः स्वर्णगर्भस्तथांगरु
 ष्ट एव च शेषश्च बले रामश्च शिवो नास्त्येव च ६१ सद्योजातस्तथा वामदेवश्च धीर एव च। तत्पुरुषश्च तथैवान्नः शक्तिरः सूर्य एव च
 ६२ हैहायारव्यश्च भोः स्वैत्येकाशीतिविधा स्मृताः। मृतयोस्तु लक्षणं तास्मिन् दर्शयिष्ये एषः कथं ६३ मत्स्यः कूर्मोऽश्मृती नो लक्षणं
 त्रायशो मया प्रथमं लिख्यते तस्मात्तु द्वितीयं शक्यं वा ६४ वक्रवक्रश्चिकाश्च द्विसंष्टकाः। उक्तलक्षणैः। स्थितान् वनाभ्यसाम्। तिस्र
 नुत्तमांसि क्षिप्रं दायिनी ६५ मत्स्यमुत्तिलक्षणम्। नानावर्णसमोपेतं कांस्यवर्णयुतोपि सादीर्घाकारयुतस्त्रिध्वं द्वारमध्ये दि
 वक्रमुक्तं ६७ वक्रमेकं पृष्ठभागे रक्षिणेश फरालुतिः। वामे प्रदर्शति रेवामन्ममूर्तिः शुभप्रदा ६८ ग्रहमध्ये द्वयं चक्रं पृष्ठवर्कं त
 थैव च। शिखाकारशिरश्चक्रं मत्स्यकल्लयदा भवेत् ६९ कल्लया वत्समोऽर्थापाश्वे वंशस्तथैव च। कल्लवणश्चैव विदुश्च मत्स्यकल्ल
 स्यलक्षणं ७० ब्राह्मणः प्रजयितानुवक्रं भूमिभवेत्क्षिप्रं पुत्रपौत्रौ च सौख्यं च मत्स्यकल्लस्य लक्षणं ७१ क्षत्रियः प्रजयितानुशत्रु
 नास्ति नृशंशयः। वैश्यश्चैव प्रजयिष्यति भूतशंशयः ७२ ग्रहमध्ये द्वयं चक्रं पृष्ठवर्कं तथैव च। शिखाकारः फणिश्चैव मत्स्य
 स्यलक्षणं ७३ गरुडपुत्राणां नानावर्णसमोपेतं दीर्घाकारं तु पक्षिबद्धं। वक्षि कक्षं नाभिं स्पष्टं शिखाकारस्तथा रति
 भनः ७४ वक्रं च रक्षिणे भागे दृश्यते श फरालुतिः। वामे वा दक्षिणे वा पि मत्स्यमूर्तिरुदाहृतः ७५ सृज्यो नरैः सवेदो भवरो गोप
 शांतयो पीतश्चैव युतो देवो ब्रह्मा पंचक संयुतः ७६ लिखितस्तु फणाकारं चक्रं पद्ममुदक्षिणं। मत्स्यमूर्तिरिति व्र्याती भोगमोक्ष
 प्रदायकः ७७ सौरपुराणे मत्स्यमूर्तिरुपस्तु रेवस्य दीर्घाकारस्तु प्रजिताः। वक्रं द्वयं समं युक्तं स्वर्णवर्णः सुशोभनः ७८ व
 क्रं ३३। ४। कूर्मस्तिलक्षणम्। वतुथा कूर्ममूर्तिर्या तस्य लक्षणमुच्यते। दीर्घं दक्षिणादाम् नमः ध्यात्वा वक्रं समं पिणं ७९ विदुश्च य
 समं युक्तं वक्रं शिखाकितं मुनेयं लक्षणं संयुक्तं भानोर्बलमप्येव च ८० कूर्ममूर्तिश्च विक्रयो दुर्लभः सर्वकामदा। कूर्मस्यादु
 नंतं दुष्टं च भोगसु सुखं निवर्तते ८१ विख्यातो दुर्लभः सर्वमनोरथक प्रदा विदुश्च यान्वितः शिवमुक्तं चक्रं युतापि वा ८२
 दीर्घदक्षिणावामस्य भानोर्बलमप्येव च ८३ वक्षिता कूर्ममूर्तिर्या दुर्लभः सर्वकामदा ८४ वृत्तायतः कूर्ममूर्तिः केन वा विसंयुतः।

स्त्रिपुष्पाकृतिर्वापि चक्रस्योभयपार्श्वतः ८४ कूर्मः सुवीथुतोदारः सर्वकामफलप्रदः ८५ वर्तुलीमकराकारादीर्घचक्राभिवैवर्गा ॥
नाभिचक्रपुनोरस्याहूमीकारपुपार्श्वतः ८६ क्षिरासनावतपुष्पावुनतानीललोहितः कूर्मवृत्तिरिदिरव्यातः पुत्रपौत्राणिहृदिदः ८७
पद्मपुराणे कूर्मचवर्वाकारगंभीरं सुशिरान्वितं असितं चोन्नतं विवक्षिरासने समन्वितं ८८ विस्मिताद्वारदेशोदशितिकलस्र
चक्रकक्षा कूर्माकारस्तुतत्पार्श्वे दक्षिणे चोन्नतं नरपिवा ८९ धर्मकामप्रदं दृग्धाधनधान्यैस्करवप्रदः तत्रैतत्क्षणाय युक्तं स्वर्णाभिवर्णकं
जं ९० कूर्मवृत्तिरिदिरव्यातो दुर्लभः सर्वकामदा ॥ चक्र २ ॥ ॥ वाराहमूर्तिलक्षणम् ॥ ॥ वाराहमूर्तिस्त्रिविधो भिन्नलक्षणमागताः ॥ वारा
हंशकलिंगं तु चक्रं च विषमस्थिते ९१ इडनीलनिभं सुलं त्रिरेखा लोखनं शुभं ॥ इह पार्श्वस्थितं चक्रं समेलनप्रदेशतः ९२ वनमालायु
नौलक्ष्मीतुमाहयिकीर्तितः ॥ अतस्तीक्ष्णमप्रख्यं नीलीसलनिभं युवा ॥ दीर्घकारं द्युतदीर्घं द्वारयुक्तं सज्जकं ॥ दृष्टोन्नतं द्युतदीर्घं वा
मतश्चक्रमुन्नतं ९४ कल्लरेखा समा युक्तं वाराहकृतिरववा ॥ अस्य मात्रं युवाता ॥ पिदलो गूलकं तथा ९५ दृश्यते कोस्तभाकार
रेखा दृष्टे च पार्श्वकं ॥ वाराहमूर्तिरित्युक्तो राज्यलक्ष्मीः ॥ प्रदं नृणां ९६ पुत्रपौत्राणि हृदि स्थभ्रजा ज्ञानवर्धनं ॥ ॥ ब्रह्मादपुराणे ॥ ॥
स्त्रिपुष्पाकृतिर्वापि चक्रस्योभयपार्श्वयोः ॥ कूर्माकारं तु देवेशं वाराहमवधारय ९७ वाराहरूपं देवेशं माभून्न्यान्वितं चिद्रूपं ॥ गो
धर्पदं दृश्यते यत्र वाराहो नात्र संशयः ९८ अधोवक्रमातिस्त्रिधं दृष्टोन्नतमपीतकं ॥ वाराहधोवक्रकंदं सर्वेश्वराधनीयकं ९९ ॥
ग्रहमध्ये दृश्ये चक्रं वदने च विशालकः ॥ वामभागे च भूमीश्च वाराहो नात्र संशयः १०० चक्र २ ॥ ॥ भूवराहमूर्तिलक्षणम् ॥ ॥
वामभागे स्थितं चक्रं वनमालाविश्रुतं ॥ धेनुं वाक्यं पृथक्वालक्ष्म्ये द्भूवराहकं १ द्वारदेशे नृशसत्तकं हवां कुरसमप्रभं ॥ गोरवर्धनं भूमि
द्वं च लक्ष्ये द्भूवराहकं २ दक्षिणे कल्पवृक्षो वा मेथी वेचनस्थितिः ॥ द्वारपार्श्वे च दृष्टं च लक्ष्ये द्भूवराहकं ३ श्यामवर्णं विपीतं च कर्मे लो कुशप
वर्कं मधुविंदुसमायुक्तं लक्ष्ये द्भूवराहकं ४ चक्र २ ॥ नारसिंहमूर्तिलक्षणम् ॥ ॥ त्रयोदशप्रकारश्च नारसिंहश्च मूर्तयः ॥ तत्रादौ द्वि
जोलक्ष्मी नारसिंहविदारणो ५ द्विचक्रं तु दृष्टं दृष्टं कपिलकनकप्रभं लक्ष्मी नृसिंहकं नास्रं बलवारिभिरावृतं ६ कपिलो यथिमां
लो वक्रं विंदुनखावृतः ॥ विदारणाभिधानश्च नृसिंहो दीर्घकेशरः ७ अंतश्चक्रं दृष्टं दक्षिणे नृनतमस्तकं ॥ विदारणमिति रव्यातं दं
द्राभ्यामुपशोभितं ८ ब्रह्मवर्णं तत्र स्थितं नारसिंहो नृये दृष्टिः ॥ व्याधिपीडाभयं तस्य वक्रिना दृश्यते गृहं ९ नारासिंहो महादेवः पृथुचक्र
संदर्भकः १० ब्रह्मवर्णं पृथुचक्रं नृनान्यथापृष्टं कं भवेत् १० स्फुल्लचक्रद्वयं मध्ये गुंजालाक्ष्म्यवर्णकं ॥ स्फुटतो विषमश्चक्रं नारसिंहस्तु

दधिवा मम रज्यश्वराज्यलक्ष्मीस्तथैव वा कामधेनुश्च गार्गादिभुनिभिर्विजयमेव ५० चक्र २॥ चक्र ३॥ ॥ भार्गवमूर्ति
 लक्षणं ॥ जमदग्निस्तभगवानादिविधः परिकीर्तितः पीतकल्लारुणोपेतं दीर्घाकारं दृष्टं ५१ एषे वापार्थतो वायुपरश्चाकृतिको
 भवेत् ॥ जमदग्निस्तभगवानादिविधः परिकीर्तितः ५२ केवलं लोहितं एषोपरश्चाकृतिकोतिरेव वा ॥ जमदग्निस्तभगवानादिविधः परिकीर्तितः ५३
 निदोर्ध्वः ५३ पीतवर्णाधनुः परश्चाकृतिकोतिरेव वा ॥ जमदग्निस्तभगवानादिविधः परिकीर्तितः ५४ शिलायां वर्तुळं चक्रं कल्लुगोर
 मधुस्तथा ॥ कोटं चकुलारं च परश्चाकृतिकोतिरेव वा ५५ ॥ राममूर्तिलक्षणं ॥ धृष्टाधाराममूर्तिस्पाटीरामादिमेतः ॥ कोटं उक्तं
 रोटं स्पाटीरामादिमेतः ५६ रेखादयं समोपेतं द्वारपाथैरवगच्छति ॥ धनुराकृतं तिरेखादयं ते पाथैर्नोधवा ५७ एषो वापार्थतो वा
 दामोदशकं उक्तं ॥ बाणतूणीरकोपाथैर्कुंडलस्य कस्तमाहितः ५८ स्तम्भे सारवकोटो वीरशमभियावहः ॥ एष भागे पर्वरेखा
 वापबाणश्च पाथैर्नोधवा ५९ सबाळरामो विहोयो पुनरायीन संशयः ॥ रेखा बाणनसंयुक्तं श्वापत्नीरसंयुतः ६० कराकवदनोरकोवि
 दुमुक्तं संयुतः ॥ सस्यादिजयरासस्यैव के सरोपेतचक्रकः ६१ मूर्तिमालाधनुर्बाणोपाथैर्नोधवा ॥ एष रामदतिरेखातो मु
 क्तिकुक्तिफळप्रदः ६२ धनुषे केन संयुक्तो वर्तुळः किं विहायतः ॥ कोटं धरमाख्या ॥ इनीलां बुधप्रभः ६३ वर्तुळं धनुस्तरणीरं कल्प
 सारवगोखरः ॥ कल्लवर्णश्च बिंदुश्च रामो कोटं उक्तं ६४ एकचक्रं तु वदने कल्लवर्णो धनुस्तथा ॥ सराममूर्ति विहोये हजकस्य
 शुभप्रदः ॥ शिलायां दीर्घचक्रं च दीर्घाकारश्च वापको वक्ररेखा वक्रुष्टिदं रामं परिवारमेव वा परिवारराम रज्यश्वराज्यलक्ष्मीतये
 नच ॥ नित्यं सावायसौ रव्यागागार्गादिविजयमेव वा ॥ सिंहासनसमायुक्तं हेमवर्णं सुशोभनं ॥ त्रिवदनं च वक्रं पाथैर्वक्रं तथैव
 वा ॥ पट्टाभिराममूर्तिश्च रामत्रैलोक्यदुर्लभं ॥ कल्लवर्णधनुः पद्मवनमालोपशोभितं ६५ बाणत्रितयसंयुक्तं स्वर्णबिंदुश्च मस्तके ॥ जा
 नकी वल्लभो रामो ह्यभीष्टफलदायकः ॥ ७० ॥ ॥ सीताराममूर्तिलक्षणं ॥ ॥ सीतारामश्च त्रापिदिविधः परिकीर्तितः ॥ जंघाक
 समाकारं कल्लवर्णं सविंदुं ॥ ७१ एषे नृशिसारं वक्रं मकरकुंडलं ललाटे गेहाणं वबिंदुनां च सुसेवितं ७२ गोपालक्षेत्रसु
 त्त्यसीतारामस्य लक्षणं ॥ कलिनाशकं रंजोक्तं सर्वकामफलप्रदं ७३ अशुजो लभते पुत्राः सर्वमेवाकदायकं ॥ द्वारदयं वक्रं
 मुखे वक्रं ह्यावितः ॥ सचापबाणतूणीरसीतारामः प्रकीर्तितः ॥ कुक्कुटोऽसमोपेतं मध्यवक्रं च कुंडलं मू ॥ द्वारदेशसमासं कं
 त्यकहस्तविद्धि ॥ वामपाथैर्शिरश्चक्रं रेखा लोचनविद्धि ॥ ७४ ॥ सीतारामस्य विहोयो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ वदने चोदवद

रुद्र

नश्चतुश्चक्रं वरप्रभः ७५ ॥ वापबाणो कुशध्वजश्च रामसंयुतः ॥ वनमालाधरो देवः सीतारामः प्रकीर्तितः ७६ ॥ सर्वसौभाग्यदश्चोक्तः सर्वत्र विजयप्रदः ॥
 रज्यश्वराज्यलक्ष्मीतये ७७ ॥ बाणतूणीरश्चापकोः सीतारामः प्रकीर्तितः ७८ सर्वसौभाग्यदश्चापि सर्वत्र विजयप्रदः ८० द्वारदयं वक्रं नश्चक्रं वाम
 पाथैर्चक्रं वा ॥ वापबाणो रश्चापकोः सीतारामस्य मस्तितः ८१ चक्रं च केवलं लोचनं ॥ चक्रं च मस्तितः ८२ वनमालालोचनं वक्रं च मस्तितः ८३
 ८४ ॥ तस्मिन्नेतेन दादिशो कुरुः खादिकं नदि ॥ नरोरादिभ्यो नत्र कुर्ह्यश्नप ॥ ८५ ॥ अंते मोक्षं भवेत्तस्य पूजकस्य न संशयः ॥ ८६ कल्लमूर्ति
 लक्षणं ॥ ८७ कल्लमूर्तिश्च रामश्च रामो रश्चापकोः सीतारामः प्रकीर्तितः ८८ कल्लः पीतः कल्लश्च नृशिसारं वक्रं मकरकुंडलं ललाटे गेहाणं वबिंदुनां च सुसेवितं ८९
 कल्लोर्ध्वं वक्रं नृशिसारं वक्रं मकरकुंडलं ललाटे गेहाणं वबिंदुनां च सुसेवितं ९० गोपालक्षेत्रसु
 त्त्यसीतारामस्य लक्षणं ॥ कलिनाशकं रंजोक्तं सर्वकामफलप्रदं ९१ अशुजो लभते पुत्राः सर्वमेवाकदायकं ॥ द्वारदयं वक्रं
 मुखे वक्रं ह्यावितः ॥ सचापबाणतूणीरसीतारामः प्रकीर्तितः ९२ कुक्कुटोऽसमोपेतं मध्यवक्रं च कुंडलं मू ॥ द्वारदेशसमासं कं
 त्यकहस्तविद्धि ॥ वामपाथैर्शिरश्चक्रं रेखा लोचनविद्धि ॥ ९३ ॥ सीतारामस्य विहोयो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥ वदने चोदवद

शयणो देवो नाभिश्चक्रस्ततोन्नतः। दीर्घरेखात्रयोपेतो दक्षिणे सुषिरः पृथुः॥ ॥ वराहपुराणे ॥ ॥ नारायणश्यामलाभश्चक्रमध्ये सकर्मया।
पूजया लभते यः सर्वयुक्तकं भवेत् १ श्यामो नारायणो देवो नाभिश्चक्रस्तथोन्नतः। गदाकृतिस्तथा रेखादश्यते मध्यस्थतः २० ॥ ॥ पद्मपु
राणे ॥ ॥ तमालवहसंकाशः स्वर्णकर्पाबिले पताका। वीरनारायणो देवो नृपतिश्चक्रस्तथोन्नतः २१ श्यामो नारायणो देवो नाभिश्चक्रस्तथोन्नतः ॥
दीर्घरेखात्रयोपेतो दक्षिणे सुषिरः पृथुः २२ नृप नारायणो देवो नाभिश्चक्रस्तथोन्नतः। सर्वसिद्धिकरो देवः सर्वकामफलप्रदः २३ मुसलायुधमा
लासि शंखचक्रगदाधितः। नृप नारायणो देवो सुखे बाणं मुखे धनुः २४। सर्वसिद्धिकरो देवः सर्वकामफलप्रदः २५ ॥ ॥ लक्ष्मी नारायणमूर्ति
लक्षणं ॥ ॥ एकवक्त्रं चतुश्चक्रं वतुलं श्यामवर्णकः। नातिक्रस्वीनवस्तूलो लक्ष्मी नारायणस्मृतः २६ एकवक्त्रं चतुश्चक्रं वतुलं श्यामवर्णकः। ध
जवज्रा कुशोपेतो माला मुक्तः सविंदुकः २७ नातिक्रस्वीनवस्तूलो लक्ष्मी नारायणस्मृतः। तस्य दर्शनमात्रेण ह्यभीष्टफलमाप्नुयात् २८ ॥
ब्रह्मांडपुराणे ॥ ॥ वतुलं वतुलं हारं नाभिगे भीरगदः। समे चक्रं समे पृष्ठे पाशे नव नमालया २९ वराहपुराणे स्तिग्धं च वतुलं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं।
नाभिस्तूलं नाभिर्कं। चतुश्चक्रं समा मुक्तं वामरेखा विरहितं ३० शक्तिमुक्तं तु तदुक्तं वामे चक्रं युतं मुने। लक्ष्मी नारायणं प्राकृतिप्रभुलोकेषु
दुर्लभं ३१ ॥ ॥ गारुडपुराणे ॥ ॥ लक्ष्मी नारायणस्तार्क्ष्यश्चतुश्चक्रयुतस्तथा। त्रिवक्त्रो वा भवेद्द्वामे चक्रं चालं तथोन्नतं ३२ लक्ष्मी नाराय
णं प्राकृतिप्रभुलोकेषु दुर्लभं ३३ ॥ ॥ कलवणश्चतुश्चक्रं वनमालोपशोभिनी ३४ ध्वजवज्रा कुशोपेतं पृष्ठे यमनलां छितं। लक्ष्मी नारायणं स्मृतं ॥
देवात्रयं तथा द्वारे चतुश्चक्रं समान्वितः ३५ लक्ष्मी नारायणं प्राकृतिप्रभुलोकेषु दुर्लभं ३६ ध्वजवज्रा कुशोपेतं पृष्ठे यमनलां छितं। लक्ष्मी नारायणं स्मृतं ॥
चतुश्चक्रं समोपेतं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं। एकवक्त्रं चतुश्चक्रं वतुलं शंखचक्रगदाधितं ३७ ध्वजवज्रा कुशोपेतं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं। वतुलः श्याम
वर्णं च नाभिश्चक्रं तथोन्नतं ३८ दीर्घरेखात्रयोपेतं दक्षिणे सुषिरं स्मृतं। वतुलं वतुलं हारं सुगंभीरं वगदः ३९ समे चक्रं समे पृष्ठे च
वनमालया। सुवर्णकुंतभं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं ४० वराहपुराणे स्तिग्धं च वतुलं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं। ध्वजवज्रा कुशोपेतं पृष्ठे यमनलां छितं। लक्ष्मी नारायणं स्मृतं ॥
मानोर्बल्यपंचकं ४१ लक्ष्मी नारायणं प्राकृतिप्रभुलोकेषु दुर्लभं ४२ ॥ पद्मपुराणे ॥ ॥ मुसलास्थिधनुमलि शंखचक्रगदाधितं। ध्वजव
ज्रा कुशोपेतं चक्रद्वयसमान्वितं ४३ लक्ष्मी नारायणं प्राकृतिप्रभुलोकेषु दुर्लभं ४४ ध्वजवज्रा कुशोपेतं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं। ध्वजवज्रा कुशोपेतं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं ॥
त्रिसोभाग्यं त्रैलोक्यं वशमुच्यते ४५ गृहमध्ये चतुश्चक्रं लक्ष्मी नारायणं स्मृतं। श्रीवैष्णवादिभिरुक्तं त्रिरेखाविलुपंजरो ४६ नारदा
यवस्तत्र ब्रह्मांडवशमुच्यते। गृहमध्ये द्वयचक्रं ध्वजवज्रा कुशमालया ४७ लक्ष्मी नारायणो देवो ह्यभीष्टफलदायकः। निन्नाका
रशिखश्चक्रं कुर्वति शीतकोकति ४८ ॥ लक्ष्मी नारायणो देवो वामे चक्रं च वतुलं। ध्वजवज्रा कुशोपेतं अभीष्टफलदायकं ४९ ॥

दारहयवमुश्चक्रोवामेवादक्षिणेतिवा। श्रीवसन्तारवचक्राद्विषयविष्णुकपुष्पवत् ३८ लक्ष्मीनारायणोदेवो ह्यभीष्टफलदायकः। मुसलासिधनु
 मलिशंखचक्रगदां किं ३८ लक्ष्मीनारायणः प्रोक्तमुभोनाभिमनोहरम्। सर्वसिद्धिप्रदं सर्वकामफलप्रदं ४० सर्वसौभाग्यदैनित्यं ल
 क्ष्मीनारायणं व्रजे ॥ ॥ नाथवस्तुतिलक्षणं ॥ ॥ मधुवर्णो मध्यचक्रः स्निग्धः स्तम्भमूर्तिस्तथा। माधवस्तु सविज्ञेयो मतीनां मोक्षदायकः
 ४१ ब्रह्मांडपुराणे स्वर्णविंदुसमायुक्तं कलवर्णमिह द्रुतिः। रेखात्रयेण संयुक्तं चक्रं विष्णोः ४२ माधवस्तु सविज्ञेयो महा
 शय्यकरः पदः ४३ पद्मपुं माधवो वामपार्श्वे निपुण्याभयत्रदृश्यते। स्थूलसंमूर्तेः शुभ्रमधुवर्णः प्रकीर्तितः ४३ गोविंदमूर्तिलक्षणं
 नातिस्थूलः कलवर्णो गोविंदः पंचवक्त्रकः। दशचक्रयुतो ज्ञेयो साधकस्य शुभप्रदः ४४ नाराहपुराणे कलवर्णस्तथा स्निग्धः पंचरेखा
 समान्वितः ॥ गोविंदारण्यः सविज्ञेयः सर्वसौभाग्यदायकः ४५ पद्मपुराणे स्थिरउवाच गोविंदपुंडरीकाक्षं कलवर्णमिह द्रुतिः। दाक्षिणे
 रधचक्राद्वामे पर्वतलां छनं ४६ गारुडपुराणे नाभिस्थूलः कलवर्णो गोविंदः परिकीर्तितः ॥ विष्णुमूर्तिलक्षणम् ॥ ॥ कलवर्णं तथा वि
 ष्णुः स्थूलचक्रः सुशोभनः। गदाकृतिस्तथा रेखादृश्यते मध्यरेखतः ४७ कंदवकुसुमाकारः सर्वसिद्धिफलप्रदः। वामचक्रं ब्रह्मद्वारं नतो म
 ध्यानि श्रव ४८ सकापिकः कलवर्णो विष्णुविषयुतो गदः। वराहपुराणे कलवर्णस्तथा विष्णुस्थूलचक्रेण शोभितः ४९ गदाकृतिस्तथा रेखा
 लक्ष्यते मध्ये रेखाः। क्षत्रियः पूज्यते नित्यं धनराज्यलभे सुधीः ५० ब्रह्मांडपुराणे कलवर्णस्तथा विष्णुस्थूलचक्रेण शोभितम्। गदाकृतिस्तथा रेखा
 लक्ष्यते मध्ये दशतः ५१ रुक्मवर्णमहाकांतिविष्णुसंजनिभाननं। कंदर्पधनुराकारमस्तकेनोपशोभितं ५२ महाविष्णुरितिरव्यातो भुक्तिमु
 क्तिके प्रदः ५३ पद्मपुराणे स्थूलचक्रस्तथा विष्णुः कलवर्णः सुशोभनः। गदाकृतिस्तथा रेखादृश्यते मध्ये दशतः ५४ मधुसूदनमू
 र्तिलक्षणं वराहपुराणे शुक्लवर्णस्तथा स्थूलो विष्णुस्तथा शिराकृतिः। सर्वपापप्रशमनं विज्ञेयामधुसूदनः ५५ मधुसूदनो महादेव एकचक्र
 महद्रुतिः। सर्ववर्णः समायुक्तो महातेजः प्रदः शुभः ५६ त्रिविक्रममूर्तिलक्षणं ॥ त्रिविक्रमस्त्रिकोणाद्यश्चक्रयत्नविशेषितः। प्र
 यत्नेन दितं नृणां सदा पूजास्तुतेतरे। ५७ गारुडपुराणे त्रिविक्रमो विक्रमो नृचक्रमध्ये सुशोभने। दीर्घवृत्तस्थानी लोभनभये तोति
 गदरः ५८ कपिलं परकं नृचक्रं शिरसि शोभितः। त्रिविक्रम इति रव्यातो त्रैलोक्याः सर्वसिद्धिदः ५९ पद्मपुराणे स्थिरउवाच त्रिविक्रमेन
 पादिकः श्याममूर्तिमिह द्रुतिः ॥ वामभक्तिलक्षणं ॥ ॥ अतसि पुष्पसंकाशं विंदुना परिभूयते। वृत्तं श्वातिदं स्वश्रवामनः परिकीर्तितः ६०
 माधवमूर्तिलक्षणं। श्रीधरास्त्रविद्यो ज्ञेयो प्रमत्तस्थप्रदः। निम्नोदरशिखरपाशो निचलत्तस्कवृत्तः ६१ निम्नचक्रातिदं
 स्वः श्रीधरः सर्वसिद्धिदः। चक्रं नुमध्यदेशे नृपकं जैनसमान्वितः ६२ स्तम्भाननः श्यामलोभः संहरणः श्रीधरः स्मृतः। श्रीधरस्तथा देवो

विद्वितोवनमालया। कंदबकुसुमाकारैरेखापंचकसंयुतः ६३ गारुडपुराणे श्रीधरस्तुतथादेवेष्टितोवनमालया। कोस्तभेनसमायु
 कः पीताभश्चातिशोभनः ६४ वरचक्रसमायुक्तः कांस्थवर्णः सुशोभनः। वाराहपुराणे श्रीधरस्तुतथादेवेष्टितोवनमालया ६५ पंच
 जेनसमायुक्तः कांस्थवर्णः सुशोभनः। पंचरेखासमान्वितं ६६ श्रीधरविद्वितोवनमालया सर्वकामफलप्रदं पद्मपुराणे वामभागेस्त्रिया
 युक्तोवनमालया ६७ स्वर्णविंदुसमायुक्तोरेखापंचकसंयुतः। श्रीधरस्तुतथादेवः श्यामलः कोमलाकृतिः ६८ हर्षमकरकाप्यामोनाभि
 चक्रस्तथान्वितः हर्षकेशमूर्तिलक्षणः। वराहपुराणे इंद्रीलनिभाकारेष्टुचक्रं सुशोभनं। हर्षकेशश्चादिकैः सर्वकामफलप्रदं ६९ असा
 उषु० अर्धवृंदाकृतिर्देवो हर्षकेश उदाहृतः। तमभ्यर्त्तितमेष्टुचक्रं विषमभ्यर्त्तितं ७० नारदीयपुराणे गुरुः पिंगलकेशस्तु हर्षकेशस्तु
 स्मृतः। पांडुरेकोद्यवर्णनककनकवर्णनयोर्भवेत् ७१। एष्टुचक्रसमायुक्तः सर्वकामफलप्रदः पद्मनाभमूर्तिलक्षणं निष्केशोर्ध्वनिगस्तु
 धर्मचक्रं मेकेशः। पद्मनाभ इति प्रोक्तो विपरीते हलायुधः ७२ वाराहपुराणे पद्मनाभस्तुलचक्रः शुक्रवर्णः सुशोभनः। दीर्घदादगुहांतखं चक्रं चो
 नतनाभिकं ७३ वनमालायुतं कंठे श्रीवक्त्रं कुदृश्यते ७४ पद्मनाभो भवेदेष्टुचक्रं शत्रूणां पराजितः नारदीयपुराणे ललाटेष्टुचक्रं नागस्तु अर्धवृंदा
 कांक्षिणां सिद्धिस्तु। चक्रकांचनवर्णश्च सुखसौभाग्यवर्धनः ७५ रामोदरमूर्तिलक्षणः ॥ वराहपुराणे ब्रह्मउवाच सुलोदामोदरोष्टो
 यः स्तुतिरं प्रभवत्तुल्यः। चक्रं तु मध्येष्टुचक्रं पूज्यते ७६ रामोदरं तथा स्तुतं मध्ये चक्रं ध्यात्वा ७७। हर्षमकरकाप्यामोनाभि
 ७८ गारुडपुराणे रामोदरं तथा स्तुतं मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितं। हर्षमकरकाप्यामोनाभिं पीतरेखायुतं शुभं ७९ संकर्षणसूत्रं असाउषु० चक्रद्वयमा
 युक्तं पीतवर्णनसंयुतं। असौ संकर्षणो नाम्नायतिभिः पूज्यते सदा ८० गारुडपुराणे शोखचक्रगदा रेखा मध्यतोयजदृश्यते। संकर्षणो नाम्नायतिभिः
 सुकृतं जायते नरः ८१ पुष्पपुराणे देवचक्रे एकलक्षे नु पूर्वभागस्तु पुष्कलः। संकर्षणः स विज्ञेयोरक्ताभश्चाकृशोभनः ८२ वासुदेवसूत्रं
 ब्रह्माउषु० द्वारभागे समे चक्रे दृश्यते नांतरीयके। वासुदेवः स विज्ञेयः पीतवर्णनमिथितः ८३ वाराहपुराणे कृष्णः शिलास्तु देवागस्तु
 स चक्रेण दृश्यते। वासुदेवस्य चक्रं तु सर्वपापैः प्रमुच्यते ८४ नारदीयपुराणे द्वारदेशे समे चक्रे दृश्यते नांतरीयके। वासुदेवस्य विज्ञेयः शुक्ल
 कामश्चातिशोभनः ८५ पद्मपुराणे कयाकवदनं चैव अधरोष्ठसमायुतं। द्वारदेशे समे चक्रे दृश्यते नांतरीयके। वासुदेवस्य विज्ञेयः शुक्ल
 मश्चातिशोभनः ८६ प्रद्युम्नसूत्रं प्रद्युम्नः स्तुतस्तु चक्रं पीतवर्णनमिथितं। मकराभाभवेष्टुचक्रं पाशैः दृष्टोपि वा ८७ प्रद्युम्नाख्यं
 निविज्ञेयं पूज्यं कस्य सुभद्रः ८८ ब्रह्माउषु० प्रद्युम्नः स्तुतस्तु चक्रं पीतवर्णनमिथितं। सुशिरं लिङ्गं कुण्डली चकारः स उच्यते ८९
 पद्मपुराणे कृष्णवर्णं दीर्घचक्रं विंदुद्वयसमान्वितं। प्रद्युम्नश्चातिशोभनः सर्वैर्वाजप्रयच्छति ९० गारुडपुराणे प्रद्युम्नस्तु चक्रं स्तुतं